

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Kiáltás a békéért.

Lengyelország leigázása után mintha ellobbant volna a háboru tüze. A nyugati lanyon folyik a mérközés, mintha nem a kezdetén volnánk a küzdelemnek, hanem a végéhez közelednénk.

De ez csak külső, látszatképe a háborunak. A harenonal nyugalma nem nyilatkozik meg a lelkekben is. A bizonytalanság érzelte szörnyen növeli a lelkek zavarát és izgalmát. Ma már a semleges országok népei is tele vannak rémlátásokkal és riasztó aggodalmakkal: a lapangó tűz mikor lobban megint lángra és halángra lobban, nem borítja-e el pusztító hatalmával az őkházatáját is?

A semleges államok a farkasszemet néző ellenfelek körül két nagy csoportban helyezkednek el. Északon Finnország, Svédország, Norvégia, Dánia, Hollandia és Belgium kerültek a háborus veszedelem küszöbére. Európa déli és délkeleti részén, Olaszországgal élükön, Svájc, Magyarország, Jugoszlávia, Görögország, Románia, Bulgária igyekeznek a semlegesség védelme alatt megvárni a világbonnyodalom megoldását.

Jelenleg az északi csoport sanyli nagyobb mértékben a jövő bizonytalanságát. Finnországot az oroszok szorongatják,

a veszedelem nagyságát és közelségét azonban a svédek és norvégek is izgalommal figyelik.

De a háborus veszedelem gyűrűjébe most már belekerült Hollandia és Belgium is. Az a félelmes sors fenyegeti őket, hogy Németország átgazol rajtuk s ezen az uton támadja meg Franciaországot és Angliát.

Ebből a súlyos aggodalomból származhatott az a kezdeményezés, amellyel Hollandia és Belgium uralkodói a háborus felek jobb érzéséhez folyamodtak. Vilma holland királynő és Lipót belga király tanácskozást folytattak Hollandia fővárosában és ennek eredményeképpen a következő szöveget intézték Anglia, Franciaország és Németország kor-

Vilma holland királynő és Lipót belga király találkozósa.

mányához az elmúlt hét egyik napján:

„Az egész világot elfogó aggodalomnak ebben az órájában, mielőtt Nyugateurópában az ellenségeskedések teljes erővel megkezdődnének, meggyőződésünk, hogy kötelességünk még egyszer felemelni szavunkat.

A hadviselő felek a közelmúltban úgy nyilatkoztak, hogy egy elfogadható békeajánlatot nem utasítanak vissza. Ugy gondoljuk, hogy a jelen körülmények között a hadviselő államok kormányainak nehéz volna egymás között álláspontjaikat közvetlenül kifejteni, vagy azokat egymáséhoz közelebb hozni. A két semleges állam uralkodója, akiknek jó kapcsolataik vannak az érdekelt hatalmakkal, ezennel felajánlják jó szolgálataikat. Ha ez az ajánlás a hadviselő államoknak megfelel, készek vagyunk minden rendelkezésünkre álló erővel egy olyan barátságos légkör megteremtésére, amelyben egy esetleges egyezmény lehetőségei benne foglaltatnak. Hisszük, hogy ezen vállalkozásunkkal egyformán szolgáljuk saját népeink és az egész világ népeinek érdekeit. Remélni

kívánjuk, hogy ajánlatainkat elfogadják és ezen az úton egy lépést tehetünk egy tartós béke megteremtése felé. Aláírás: Vilma, Lipót."

A nemes megnyilatkozást világszerte szívesen fogadták, sajnos azonban, hogy éppen az érdekelt felek nem tulajdonítottak kellő fontosságot az eseménynek. Mind az angol és francia szövetségesek, mind Németország úgy nyilatkoztak, hogy a háboru eszközeivel a végső leszámolást akarják a maguk javára biztosítani. A helyzetet végzetesen elmérgesítheti a Hitler ellen tervezett, de megghiúsult merénylet. A holland és belga uralkodók a béke angyalát idézték szövegükkel s félték, hogy rövidesen a háboru ördöge fog kopogtatni ajtajukon.

Királyi szavak a trónörököshöz

Mihály trónörökös névnapja alkalmával Felséges atyja a következő szavakat intézte hozzá:

A Mindenható nagy és szép hivatást jelölt ki számodra. Olyan hivatást, amelyben több a kötelesség, mint a jog, de amely magában foglalja azt a magasztos lehetőséget, hogy minden Tőled telhető megtégy országod és néped boldogulása érdekében.

Midőn a román hadsereg kötelékébe lépsz, ez a Te dicsőséged és nem a hadseregé. Erre egész életedben méltónak kell, hogy mutakozzál.

ŐFELSÉGE II. KÁROLY KIRÁLY

Gazdalfjak kitüntetése.

A gazdasági tudományok jelentősége állandóan növekszik, mert a világon uralkodó verseny következtében a földművesnek folyton új dolgok kell tanulni. Magyarországon különösen nagy súlyt fektetnek a földműves ifjuság kiképzésére. Képünkön azt a jelenetet mutatjuk be, amikor a magyar kormány kiküldöttje egy gazdasági iskola legjobb növendékeit aranykalással tünteti ki.

Argetoianu nyilatkozata a kisebbségi kérdésről.

A Nemzeti Ujjászületés Arconala vasárnap Kolozsváron tartotta meg első népszerűsítő nagygyűlését, amelyen a kormány tagjai közül résztvettek Argetoianu miniszterelnök, Giurescu, a Nemzeti Ujjászületés Arconalának minisztere, dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszter és Vaida Sándor királyi tanácsos. A nagygyűlésen a Magyar Arconal képviselőjében Bánffy Miklós gróf, dr. Szász Pál, az EMGE elnöke, báró Jósika János, Szabó Béni, Teleki Adám gróf és dr. Bartha Ignác képviselők jelentek meg. Az ülést a Román Operában Vaida Sándor, királyi tanácsos nyitotta meg. Méltatta a nagygyűlés jelentőségét s azután a kisebbségi kérdésről beszélt. Rámutatott, hogy a múltban a politikai pártok mindig kihasználták a kisebbségek helyzetét s árulónak tartották azt a kisebbséget, amely nem vett részt a mindenkori kormányok mellett a választási harcokban.

„Ha azonban a hivatalos jelöltre szavazott, — mondotta Vaida — akkor nagyobb hazafi lett a megválasztottból, mint mi erdélyi románok. A politikai pártok uralma alatt, ha valaki azt mondotta volna, hogy úgy oldjuk meg a kisebbségi kérdést, ahogy Öfelsége kezdeményezte s a kérdések jó része megoldódott volna, akkor minket, régi pártpolitikusokat megvesztegetetteknek és hazárulónak kiáltottak volna ki. Mi a gyulafehérvári nagygyűlésen annakidején kinyilvánítottuk, hogy nem akarunk elnyomottakból elnyomókká válni, hála II. Károly királynak, ma ez a munka megvalósult. Ha azt akarjuk, — mondotta tovább — hogy a kisebbségek szeressék ezt a hazát, ehhez arra van szükség, hogy mi, az államalkotó elem olyan intézményeket és közigazgatást létsítsünk, hogy a kisebbségek itt jobban érezzék magukat, mint bárhol máshol és ne kelljen átkacsintani a határon. Érezze minden kisebbség, hogy Románia az ő hazája!”

Vaida felszólalásában azután rátért a német kisebbségek és szörványok kérdésére s fájdalommal állapította meg, hogy ezeket a román állam intézményei és szervei útján szinte mesterségesen kell arra az öntudatra ébressze, hogy ők a nagy német nemzethez tartoznak, mert sokan közülük, egyes tévelygő papok vezetése alatt olyan utmutatást kaptak, hogy ma is magyaroknak vallják magukat. Fájdalommal állapítja meg, hogy még ilyen körülmények között is a sváboknak és a szászoknak egyetlen képviselője sem jelent meg a nagygyűlésen.

Argetoianu miniszterelnök beszéde elején megköszönte Vaida üdvözlését s a nagygyűlés szervezőinek áldozatos munkáját. Ismertette a kormány programját s hangoztatta, hogy a jövőben az országban mind több igazság, emberiesség és nyugalom érvényesül. Hangsúlyozta, hogy a Romániában lakó összes népek megbékülve a Nemzeti Ujjászületés Arconalának soraiban olvadtak össze. Azután a kisebbségekről beszélt. Rámutatott arra, hogy a múltban a kisebbségek nem helyes úton haladtak.

„Vonatkozik ez, — mondotta, — arra a kisebbségre is, mint a német, amelyet sohasem zavartak fel a kívülről irányított irredenta áramlatok. A kisebbségek a múltban helyi érdekeik körébe zárkóztak el s igyekeztek apró kedvezményeket kivívni. Nem hiszem, — mondotta tovább, — hogy volna álam Európában és az egész világon, amely nemzeti kisebbségeit több igazsággal, vagy több jóakarattal kezelte volna, mint mi. Tárt karokkal vártunk minden kisebbséget és nem a mi hibánk, hogy most a legutolsó időben adtak maguknak számot, hogy jobb nálunk élni, mint bárhol. Örülök annak, hogy a kisebbségi vezetők öntudatra ébredtek és biztosították őket arról, hogy a kormány testvéri módon fogadja be őket az arconalba. De nemcsak az arconalba vagyunk készek befogadni, — mondotta, — hanem nemzeti életünk minden ágazatába. Feltételünk csak az, hogy a kisebbségek hagyjanak fel politikai és társadalmi elkülönülésükké s fenntartás és rejtett gondolatok nélkül adják tanujelét egységes hitüknek, amelynek alapján az oszthatatlan és szétrombolhatatlan Románia felépült.”

Ezután a jogegyenlőség és az egyenlő kötelezettségek elvét hirdette, majd a földhöz való kötöttségről beszélt és kijelentette: nem kételkedik abban, hogy a kisebbségek a románokéhoz hasonló áldozatok árán utolsó csepp vérükig megvédik ezt a földet.

„Mi megmondtuk a mondanivalónkat, — mondotta, — most már a kisebbségeknek is meg kell szólalniuk és be kell lépniük soraikba. A kisebbségek felejtsek el, hogy különböző nyelven beszélünk, vasárnaponként más templomba járunk és kiáltunk mindnyájan: Éljen királyunk, éljen az érinthetetlen, örökre egységes Románia, mindnyájunk hazája!”

A magyar arconal nevében dr. Bartha Ignác magyar képviselő üdvözölte a kormányelnököt és a nagygyűlést.

Biztosítatok a „MINERVA” biztosító intézetnél

Külföld.

A kisállamok szövetségét szeretnék létrehozni az angolok. Az angol újságok sokat foglalkoznak azzal a helyzettel, amelyet jelenleg a kisállamok töltenek be. Az angol újságok megállapítják, hogy a mostani nemzetközi események tanulságaképpen le lehet vonni, hogy a kisállamoknak csak úgy van létjogosultságuk, hogyha szövetségi rendszereket építenek ki. Egy angol újság ajánlja, hogy a kisállamok a önmegrendelkezés jogának tekintetbe vételével szövetkezzenek.

Oroszország külpolitikájának sulya a Balkán felé irányul. Egy svájci újság megállapításai szerint az orosz külpolitika irányvonala a Balkán felé mutat. Oroszország ugyanis nem mondott le a Dardanellák felletti uralomról. Ehhez az akcióhoz az orosz Szovjet Bulgáriát akarja felhasználni. A svájci lap megállapítja, hogy az orosz külpolitika Olaszországban mind nagyobb elégedettséget vált ki. Tárgyilagos szemel nézve valóban megállapíthatjuk, hogy Olaszország Oroszország szándékait nem helyesli. Ennek következtében Olaszország és a Szovjet viszonya az utóbbi hetekben rosszabbodott. Azt is meg lehet állapítani, hogy Anglia támogatja az olasz politikát és mindent megtesz annak elősegítése érdekében, hogy Olaszország kapcsolatai Görögországgal és Törökországgal erősödjék.

Anglia segítsége a lengyeleknek. Az angol kormány szászerc fontot ajánlott fel a Romániában és Magyarországon tartózkodó lengyel menekültek felségélyezésére.

Molotov vádjal a nyugati hatalmak ellen. A vörös forradalom ünnepén Molotov szovjet külügyi népbiztos külpolitikai vonatkozású beszédében hangsúlyozta, hogy a szovjet minden körülmények között meg fogja őrizni semlegességét, mert ezáltal nemcsak a Szovjet belső békéjét biztosítja, hanem sietteti a háború befejezését. Beszédéből az alábbi érdekesség részt ragadjuk ki:

— A háború esetleg sokáig fog tartani — mondotta Molotov —, mert a nyugati hatalmak, Anglia, valamint Franciaország azon lesznek és arra fognak törekedni, hogy csakugyan sokáig is tartson. A szovjet számára viszont a legszükségesebb politika: a béke és a semlegesség politikája. A jelenlegi háborút a nyugati államok szeretnék úgy beállítani, hogy a demokratizmus védelmére vívják. De ha hosszú időtartamra akarják kinyújtani, akkor ez a demokratizmus és a népek jólétét elő nem segíti, hanem egymásután magával fogja ragadni azokat az államokat is, amelyek most még fenn tudják tartani semlegességüket. A szovjet azonban az így tervezett fejlődéssel szembe szállt és a jövőben is szembe fog szállani. A szovjet különösen azzal, hogy semlegességét megőrzi, nemcsak belső békéjét biztosítja, hanem a háború gyorsabb befejezését is elősegíti.

Eltették Darányi Kálmán. Darányi Kálmán, magyar miniszterelnök és házelnök temetése megható gyászpompával folyt le. A magyar parlament a gyászeset alkalmából ünnepi gyászülést tartott, amelyen az elhunyt államférfiú kiváló érdemeit méltatták. A temetésről

a magyar rádió helyszíni közvetítést adott. Darányi Kálmán elhunytá alkalmából a magyar kormánynak és a gyászoló családnak több külföldi államfő és vezető politikus fejezte ki részvétét.

Előkészítették Stockholm kiürítését. A svéd kormány megtette az előintézkedéseket Stockholm főváros kiürítésére. A hatóságok megállapították, hogy a város lakosságának 96 százaléka saját járművein hagyhatja el a várost.

Anglia nem fél a német szárazföldi haderő támadásától. A nyugati hatalmak hadvezetőségét és újságjait élénken foglalkoztatja a kérdés, hogy vajjon a német szárazföldi haderő az angol szigetországot megtudja-e támadni? A szakértők megállapítják, hogy ha van ilyen német terv, az keresztülvihetetlen. A repülőgépek és tengeralattjárók korszakában ugyanis ilyen vállalkozást nem lehet végrehajtani. Megállapítják azt is, hogy Anglia Németország számára katonailag legyőzhetetlen ellenfél. Angliát csak akkor lehet legyőzni, ha sikerül kiéheztetni, vagy pedig, hogyha romhalmazzá tudja lőni a német haderő. A szakértők véleményüket azzal zárják, hogy a tengeralattjáró és repülőháború olyan költséges, hogy az elért eredmény sohasem áll arányban a hozott áldozattal.

A magyar kormány Kassán honvédrepülő iskolát létesített. A magyar katonai repülés fejlesztése céljából a magyar kormány Kassán katonai repülő-főiskolát létesített. A felavató ünnepségen jelen voltak az olasz, német és bolgár légügyi, katonai kiküldöttek.

Sztalin kijelölte utódját. Sztalin, orosz államfő Alexisz Idanov személyében kijelölte politikai utódját. Idanov orosz papi család sarja és a Szovjet külügyi hivatalában teljesít szolgálatot. Az ő ötlete volt Lengyelország megszállása.

Nyugalom a nyugati arevonalon. A nyugati arevonalon a gyalogsági tevékenység teljesen szünetel. Kisebb tüzéségi harcok voltak. A német tüzéség egy francia helységet gránátokkal lőtt. Egyébként a kedvezőtlen időjárás miatt gondolni sem lehet arra, hogy nagyobb hadműveletek kivételére sor kerüljön.

Németellenes hangulat Finnországban. Finnországban a finn—oros ellentét hatása alatt németellenes hangulat kapott lábra. A németek ugyanis teljesen közönyösek Finnország nehé helyzetére, sőt inkább az oroszok győzelmét kívánják.

Bevezetik Angliában az élelmiszerjegyeket. Az angol kormány elhatározta, hogy december közepén bevezeti az élelmiszerjegyek rendszerét és az ezzel kapcsolatos élelmiszer korlátozásokat.

Az új román követ átadta megbízó levelét Horthy magyar kormányzónak. A magyar kormányzó ünnepélyes kihallgatáson fogadta Crutescu román rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert. A szokásos üdvözlő és válaszbeszédek elhangzása után Horthy kormányzó hosszasan beszélgetett a román követtel.

Az oroszok hadikikötőt építenek Bulgáriában? Külföldi újságok arról írnak, hogy az oroszok a bolgár tengerparton két hadikikötőt építenek. A hírt Bulgáriában hivatalosan megcáfolták.

Ismét megindulnak a tárgyalások Oroszország és Törökország között. Egy francia újság szerint Törökország és Szovjetország között rövidesen ismét megindulnak a tárgyalások.

Német politikusek szerint Németország jelenlegi helyzete rendkívül kedvező. Német politikai körök szerint a Német Birodalom helyzete a háború harmadik hónapjában nagyon kedvezőnek mondható. A német nép ellátása ugyanis a nemzeti szociáista állam intézkedései következtében évekre biztosítva van. Németország nyersanyaggal való ellátása sem okoz gondot, mert az Oroszországgal kötött kereskedelmi szerződés biztosítja Németország számára a szükséges nyersanyagokat. Az említett kedvező gazdasági helyzeten kívül a németek jelentős hadi sikereket értek el. Így német politikai körökben megvannak győződve, hogy Németország győztesen fog kikerülni a háborúból.

Magyarország szigorúan megőrzi semlegességét. Jaross, magyar tárcanélküli miniszter Komáromba beszédet tartott. Beszédében kifejtette, hogy a je-

lenlegi háború, a nagyhatalmak háborúja és Magyarország el van határozva, hogy szigorúan megőrzi semlegességét.

Katonai népszámlálás Magyarországon. Magyarországon nemzetvédelmi cézzal népszámlálást tartanak. Összeírják a 16—70 éves férfiakat és a 16—70 év közötti nőket, hogyha szakképzettségük révén a hadiiparban alkalmazhatók.

A török fővárosba érkezett Papen német nagykövet. Papen, német nagykövet Ankarába érkezett és kormánya megbízásából kereskedelmi tárgyalásokat fog folytatni a török kormánnyal.

Légi harcok nyugaton. A nyugati arevonalon francia repülőgépek német repülőrajjal ütköztek meg. A légi harcban 27 német és 8 francia repülőgép vett részt. Francia hivatalos jelentés szerint 9 német repülőgép elpusztult.

A Keleti tengeren éjszaka szünetel a hajóközlekedés. A Keleti tengeren uszó aknák veszélyeztetik a hajóforgalom biztonságát. Erre való tekintettel a dán és svéd hatóságok megtiltották az éjjel való hajózást.

**Erdély legjobb
mezőgazdasági és közzgazdasági
szaklapja a**

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lel.

Politikai gyilkosság Jugoszláviában. Emlékeztet, hogy Radics István horvát pártvezért a parlamentben lelőtték. Most unokaöccse is gyilkosság áldozatául esett.

Jelentés az angol veszteségről. Az angol tájékoztató minisztérium közzé tette a háború óta elsüllyesztett hajók veszteség listáját. A hivatalos közlés szerint Anglia az ellenségeskedés megkezdése óta 56 hajót vesztített. Az Angolországgal szövetségben levő államok 8, a semleges államok pedig 32 hajót vesztettek.

Nagy riadalom Németországban. Hitler kancellár a müncheni, polgári sörözőben megjelent bajtársai között és beszédet tartott. Beszédében hangzott, hogy Németország legyőzhetetlen. Figyelmeztette az angolokat, hogy ne a Németországban folyó Rajnát tekintsek Anglia határának, hanem az Angliában folyó Themzét.

Hitler hangsúlyozta, hogy Németországnak ma már csak egyetlen harctéren kell harcolnia és ez nem jelent a német csapatok számára olyan feladatot, ami kétségessé tenné a győzelmet. Hitler vezér és kancellár beszédét a tervezett időnél hamarabb fejezte be, mert váratlanul, repülőgépen Berlinbe kellett utaznia. Hitler távozása után a zsufolt helyiségben hatalmas erejű bombabarobbanás történt. A robbanás következtében 8 ember meghalt, sokan megsebesültek. A tettesek fejére 500 ezer márka, tehát 20 millió lej összegű vérdíjat tűztek ki. A merénylet Németországban óriási riadalmat okozott.

A párisi újságok Magyarország békepolitikáját méltatják. A párisi újságok nagy figyelmet szentelnek a Délkelet-európai helyzet alakulására. Hangoztatják, hogy Magyarország mérsékelt és nyugodt békepo-

litikát folytat. Annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy Magyarország viszonya déli és délkeleti szomszédaival rövidesen meg fog javulni.

A magyar képviselőház új elnöke. Darányi Kálmán halálával megüresedett a magyar képviselőház elnöki méltóságát. A házelnöki méltóságot Tasnády Nagy András igazságügyminiszterrel töltötték be.

Japán—amerikai tárgyalások. Az Északamerikai Egyesült Államok tokiói nagykövete megbeszélést folytatott a japán külügyminiszterrel. A tárgyalásokról nem adtak ki hivatalos jelentést.

A magyar dal meghódította a világot. A világhírű magyar Egyetemi Énekhar tizévi diadalutjáról közöl rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket a Délibáb új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg.

Visszhangok.

1. Hallgassuk meg és kövessük a püspök szavát.

„Megtiltottam családomnak, hogy tort rendezzen, mert a halott lelke üdvét nem azzal szolgáljuk, hogy tort ülünk, hanem azzal, hogy szent hitünk szellemében alimizsnát adunk és az elhunyt lelki üdvéért imádkozunk. Azért azt, amit családom erre szánt, természetben fogjuk kiosztani a szegények között.”

Miután ezeket a főpásztori atyai intelmeket elolvastam, arra gondoltam, milyen jó az Isten, ki csodálatos hatalmával a halál által is oktat, tanít minket. Ilyen áldott intés és tanítás Aron püspök fenti szava a drága édesanyai koporsó felett.

Az, aki a nép között élt és él, csak az tudja, hogy mit jelentenek a főpásztori szavak! Aki látta és átélte egy-egy halotti torrettenetes kinját, zürzavarát, lelket lehan-

goló jelenségét, az tudja, mit jelent e példaadó figyelmeztetés! Miről van szó? Vannak faluk — sajnos bőven —, melyekben még mindig gyakorlatban van a *halotti torozás* káros szokása, mely abból áll, hogy a gyászoló család, a halottja eltemetése után, a temetésen résztvevőket meg kell hívja és ellátja étellel, itallal. Már maga az a tény, hogy a gyászoló család a maga szomorúsága, gyászos lelkiállapota mellett nemcsak a temetéssel járó költségeket kell, hogy viselje, hanem még gondoskodjék ételről, italról, elitélendő. S ha ez még a gyász és szomorúság kereteiben maradna, még akkor is felesleges nagy terhet jelent a gyászoló családra, de sajnos, ezeket a kereteket rendszerint túllépik, nemtelen versennyé válik azon a téren, hogy hol és kinél. kinek torán

volt nagyobb eszem-iszom, dinom-dánom, mely nem egyszer egészen a pohárköszöntő-ig s ezzel kapcsolatban több és több ital követeléséig elment.

Esetek történtek meg, hogy nem egy családot évekig tartó adósságfizetésbe döntött a halotti tor. Tehát valláserkölcseleg és gazdaságilag káros. Az ilyen dinom-dánom megsérti a halott emlékét erkölcsileg s nehéz helyzetbe juttatja a hátramaradottakat gazdaságilag.

És ez a kettős pusztító járvány még mindig szedi áldozatait a mi józan, értelmes székely népünk körében Csik-, Udvarhely-, Maros- s még több más megyében.

Vajha a püspöki szót meghallaná és követné népünk.

Hogyan lehet követni?

Ezelőtt 12 évvel Homoródszentpál községben egy vallásos, nemes érzésű presbiter

atyámfia azzal a kéréssel jött hozzám: Tiszteletes uram! Tegyük valamit a halotti torozás ellen, mert az ember megborxad azoktól, amik ezeken a torozásokon folynak. És mi a hivek jobb belátásával és értelmességével tudunk tenni. Beosztottuk a falut tizedekre és kimondottuk, hogy többet halotti torozás nincs. Minden tizedcsoport kölesönös segítséggel eltemeti a maga halottját. Temetési szabályzatot készítettünk s azt mindenki kötelezőleg aláírta. Példánkat követte 10—12 közelebbi egyházközség népe. Sajnos azonban, azóta is az ügy nem sokat haladt előre, székely falvaink 80—90%-ában ma is szokásban van az idejét mult káros halotti torozás!

Eppen ezért ideje volna meghallani és követni a püspök szavát, intelmét, cselekedetét,

Ürmösi József,
anitárius püspöki titkár.

2. A püspök példaadása.

Pár évvel ezelőtt e kedves lapban megjelent egy cikkem, melyet a torozás ellen írtam. Nem tudom, hogy ez az elhajított kis mag talajba hullott-e valahol? Nem ellenőrizhettem, hogy meghallgatta-e valaki gyenge szavamat, vagy elhangzott a pusztában, mint sok más olyan tanács, melyet az emberek nem szívesen hallgatnak meg.

Most azonban egy olyan helyről jött a példaadás, melyet okvetlen követni kell.

Isten felkent szolgája, a katolikusok nagyméltóságú püspöke édesanyja sirjánál mutatott utat a gyülekezetnek, midőn a torozást nem tartotta méltónak kedves halottja emlékéhez s annak költségeit a szegények közt óhajtott kiosztani.

Mély tisztelettel és hálával gondoltam a püspök urra, hogy ilyen nemes formában fejezte ki azt a meggyőződését, hogy nem fér össze egyhelyen a gyász és evés-ivás.

Ezt bizonyára nemcsak a szülei hajlékra, de minden más gyászházra értette.

Felcsillant szívemben a remény, hogy amire erőtlén volt az én gyenge hangom — mely elveszett a pusztában, — arra harsona lesz a püspök ur szózata, mely elszáll a leg-egyszerűbb hajlékba is, hirül adja a nagy nyáj minden egyes tagjának és más felekezet hiveinek is, hogy ne torozzanak, ne vigadjanak a halottas háznál, mert az kegyelet sértő.

S ha valaki attól tart, hogy fősvénység-gel vádolják meg, az adja valami jótékony-célra a torra szánt összeget.

A püspök ur cselekedete utmutatás volt, hogy a multnak egy rossz szokását, — mely sok esetben dorbézolássá fajult — temessük el s léptessük helyébe a mai viszonyoknak inkább megfelelő jótékony-ságot.

Gál Lajosné.

Hírek

Ófelsége adománya. II. Károly király Ófelsége két és félmillió lejt adományozott a szegénysorsú iskolás gyermekek felségélyezésére. Az összeget a tíz tartomány között egyenlő arányban fogják felosztani és így egy tartomány szegény iskolás gyermekeinek 250 ezer lejt segély jut.

Ófelsége keresztapaságot vállalt. II. Károly király Ófelsége elvállalta Bán László, szatmári pályaőr 17-ik gyermekének keresztapaságát. Ófelsége megbízásából a gyermeket Tataru Coriolan Szamostartomány királyi helytartója tartotta keresztvíz alá. Az Uralkodó 10 ezer lejt adományt juttatott a Bán-esaládnak.

Gyászistentisztelet Calinescu miniszterelnökért. Calinescu halálának 40 napos fordulóján Bucurestiben gyászistentiszteletet tartottak. A gyászistentiszteleten a család tagjain kívül számos előkelőség jelent meg.

Új középiskolai törvény. Petre Andrei nemzetnevelésiügyi miniszter vezetése alatt hosszabb idő óta bizottság dolgozik új középiskolai törvény létrehozásán. Az új törvény megjelent. Legfontosabb intézkedései a következők: Hét osztály elvégzése után a tanulók középiskolai végbizonyítványt kapnak. Akik érettségizni akarnak, még egy évet végeznek az úgynevezett érettségiző osztályban. Az érettségi osztály tanulói januárban vizsgát tesznek és ha a vizsga sikerült, nyáron érettségit tehetnek. Az érettségiző osztályt legfeljebb két évig lehet látogatni és érettségire csak háromszor lehet állani. **Az új tanterv fontos újíttása,**

hogy bevezetik a gyors- és gépírás tanítását. A társadalmi szellem kifejllesztésének érdekében az új törvény elrendeli az iskolai munkaközösségek megszervezését. Ez szoros együttműködésben lesz az országőrszervezettel.

Ugrás 10 kilométer magasságból. Soldovnik, orosz repülő 10 kilométer magasságból ejtőernyővel kiugrott. Az ejtőernyőn készülék volt, amelynek segítségével ebben a nagy magasságban levegőhöz tudott jutni és lélegzelhetett. Az orosz repülő ejtőernyője segítségével 22 perc alatt érkezett a földre. Mint-hogy szélbe került, a leugrás helyétől 15 kilométer távolságra ért földet.

Felmentették tisztségétől a Román Nők Nemzeti Szövetségének vezetőségét. A román asszonyok Nemzeti Szövetségének vezetőségét felmentették tisztsége alól, mert kiderült, hogy a vezetőség tagjai olyan szervekkel tartottak kapcsolatot, amelyek az állam biztonságát veszélyeztetik. A szervezet vezetője, Cantacuzino hercegnő számára kényszerlakhelyet jelölték ki. A felmentett vezetőség helyére időközi bizottságot neveztek ki.

Kereskedelmi szerződés Svájcra. Románia és Svájc között hosszabb idő óta folynak tárgyalások. A tárgyalások eredményeképpen létrejött egyezményt aláírták. Az új egyezmény teljesen új alapokra helyezi a két ország közötti árucserét.

A bevonult katonáknak lehetőleg levelezőlapon kell írni! A postaigazgatóság közleménye szerint a gyakorlatra bevonult katonáknak bármilyen postai küldemény küldhető. A postaigazgatóság mégis azt tanácsol-

ja a közönségnek, hogy lehetőleg levelezőlapot használjon a bevonult katonákkal való levelezés alkalmával.

Letartóztattak egy nagyiparost. A Resita művek volt igazgatóját, Max Ausschnittot letartóztatták és a Vacaresti-i börtönbe szállították. Ausschnittot azzal vádolják, hogy 18 millió aranyfrank értékű állampapírt idegenített el és a vasanyag vásárlása alkalmával a Resita vállalatot kifosztotta.

A magyar evangélikusok ügye. A magyar evangélikus egyház főgondnoka, Purgli László küldöttséget vezetett Dragomir kisebbségi miniszter elé a magyar evangélikus egyházkerület elismerése ügyében. Dragomir miniszter közölte, hogy a kormány teljes jogkörrel fogja felruházni a magyar evangélikus egyházkerületet. A kormány most keresi erre megfelelő formákat.

Fontos rendeletet adott ki a nagyvezérkar. A nagyvezérkar rendeletet bocsájtott ki, amelyben felhívja azoknak a hadköteleseknek a figyelmét, akik helyzetüket mostanig nem rendezték, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket. Akiknek tehát nincsen rendben a katonai cédulájuk, vagy pedig nem tudják, hogy melyik csapattesthez tartoznak, azonnal jelentkezzenek az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál, vagy csendőrrésparancsnokságnál. A legénységi állományuk 50, a tartalékos altisztek 55, tartalékos tisztek századosig 55, tartalékos őrnagyok 59, tartalékos alezredesnek 61 éves korig tartoznak jelentkezni. Azokat a hadkötelezetteket, akiket ezután is rendezetlen helyzetben fognak találni, hadbíró-ság elé állítják.

Ófelsége békétávirata. II. Ká-

rolly király Ófelsége a hadviselő államok fejeihez táviratot küldött, amelyben annak az óhajának ad kifejezést, hogy mielőbb jöjjön létre a béke. A külföldi újságok foglalkoznak Ófelsége táviratával és megállapítják, hogy a lépés tökéletes összhangban van Románia semlegességi törekvésével.

Átvett az állam két katolikus iskolát. A csikcsomortáni és csiksomlyói római katolikus iskolákat perrel támadták meg a községek, hogy az iskolák épületei a község tulajdonát képezik, mivel azokat a községek építtették. A pert a községek megnyerték és így az iskolák az állam használatába mennek át.

Teljes erővel dolgozik az amerikai Ford-gyár. Az amerikai Ford-gyárban a folyó évben közel 700 ezer gépkocsit, traktort és más gépet állítottak elő. Ford fia kijelentette, hogy 1940-ben 900 ezerre fogják emelni a gyártmányok számát.

Halálos tüzeset Gyergyóremetén. Lackó István, gyergyóremetei gazdálkodó háza kigyulladt. A tüzet forgács közé pattant szikra okozta. A tüzesetnek két halálos áldozata van. Lackó Róza és Lackó István kisfiú égési sebeik következtében meghaltak.

Milyen csomagot lehet küldeni a katonák számára? A posta vezérigazgatósága elrendelte, hogy a katonai gyakorlatra behívottak részére öt kiló súlyig minden postahivatal vehet fel csomagot. A csomagokban nemromlandó ételeket, ruhát és dohányt lehet küldeni. Öt kilónál súlyosabb csomagokat katonák számára a posta nem vesz fel.

Jó könyvek Karácsonyra.

Agoston: Hazatérés. (Karácsonyi falusi életkép) 2 nő és 3 férfi szereplővel —————	
Megtalált boldogság (Bethlehemes álomjelenet egy külvárosi munkáslakásban 14—15 szereplővel, a kettő együtt —————)	Lei 15.—
Bándy: Jézuska hozzád jöttünk. (Karácsonyi jelenet 3 képben, 7 nő és 4 férfi és angyalok) —————	
Kati menekül (Női monolog) a kettő együtt —————	Lei 25.—
Bohdaneczky: Karácsony. (Jelenet egy városi sétatérén, 2 férfi és 2 gyermek szereplővel) —————	Lei 34.—
Erdey: A porszivó. (Humoros karácsonyi színjáték 3 felvonásban 5 nő és 2 férfi szereplővel) —————	Lei 31.—
Erdősi: Angyalszivek karácsonya. (Jelenet 12—20 leány, vagy fiugyermek szereplővel) —————	Lei 9.—
A gyermek diadala. (Bibliai színjáték 3 felvonásban 18—20 férfi szereplővel) —————	Lei 24.—
Győzedelmes szeretet. (Bibliai színjáték 3 felvonásban 13 férfi szereplővel) —————	Lei 24.—
Feysz: Karácsonyi misztérium. (Bibliai színjáték 7 felvonásban 40—50 szereplővel) —————	Lei 50.—
Gárdonyi: Karácsonyi álom. (Bethlehemes játék 3 felvonásban 21 férfi, 6 nő szereplővel) —————	Lei 70.—
Kovács: Karácsonyi pásztorjáték. (1 felvonásban, 1 nő és 10 férfi szereplővel) —————	Lei 25.—
Kozák: Angyalmuzsika (5 felvonásban, 14 nő, 4 férfi, 6 gyermekszereplővel) —————	Lei 45.—
Szabó: Bethlehemi bakter (3 felvonásban, 5 nő, 6 férfi 3 fiugyermek szereplővel, kottával) —————	Lei 42.—
Székelly Miklós: A mosónő gyermekei (1 felvonásban, 1 leány, 4 fiugyermek szereplővel) —————	
Egy karácsonyfa története (1 felvonásban 8 leány és 8 fiugyermek szereplővel, karácsony estére) a kettő együtt	Lei 18.—
Kirjárné Kovács Emma: Ezüst fenyőfa és ó-esztendei játékok, két szindarab együtt —————	Lei 20.—

Rövid hírek

A Józseffalvi tüzkarosultak részére özy. Császár Gáborné Hidalmás 300 lejt adományozott.

Nem adnak külföldre vasuti jegyeket az államvasut pénztárai. Az államvasutak igazgatóságának rendeletére a vasuti pénztárak megszüntették a külföldre szóló vasuti jegyek kiadását. A jegyeket csak határállomásokon lehet megváltani.

Új gyorstüzelő ágyu. Az egyik syéd fegyvergyár olyan gyorstüzelő, repülőgép elhárító ágyut épített, amellyel percenként 140 lövést lehet leadni.

Elhalasztják az olimpiai versenyeket. A nemzetközi olimpiai bizottság jóváhagyta Finnországnak arra irányuló kérését, hogy az olimpiai versenyeket 1940 helyett 1941-ben tartsák meg. Így az olimpiai versenyek 1941-ben fognak lezajlani.

Müemlék az Adakaleh-i várom. Az Adakaleh szigetén levő váromot müemléknek nyilvánítták.

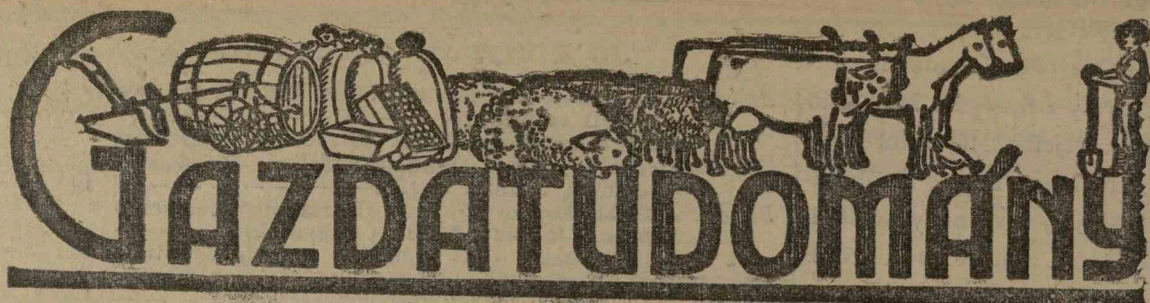
Nagy robbanás történt egy angliai szénbányában. Egy angliai szénbányában bányalégrobbanás történt, 34 bányász meghalt, sok bányász megsebesült.

Vörhenyjárvány Temesváron. Temesváron járványos betegségek léptek fel a lakosság körében. A legnagyobb számban vörheny megbetegedések történnek. A vörhenyben megbetegedettek száma meghaladja a 20-at.

Görögkeleti püspökséget állítanak fel Temesváron. II. Károly király Ófelsége fontos egyházi vonatkozású rendelettervényt írt alá. A rendelet szerint Temesváron görög-keleti püspökséget állítanak fel.

Nagy árvíz volt Kisküküllő megyében. A nagy esőzések következtében a Kisküküllő folyó kiáradt. Az árvíz több helyen okozott károkat.

Szerencsétlenség egy esiki fűrészyárban. Novák Ferenc gyergyói illetőségű gyárimumkás egyik uzvölgyi fűrésztelepen a körfűrészre esett. Életveszélyesen megsebesült.

GAZDASÁGTUDOMÁNY

A gazdálkodó nagyobb haszna,

A szövetkezeti mozgalomnak talán egyetlen társadalmi rétegre sincs akkora jelentősége, mint a földművelő, gazdálkodó lakosságra. A szövetkezeti szervezkedés a mezőgazdaság terén mutatja fel a legnagyobb, félre nem magyarázható eredményeket és a gazdasági élet fejlődése szempontjából is itt nyújtja a legtöbb kilátást. A gazdának szinte léletszükséglete a szövetkezeti szervezkedés, mert enélkül nem tud a gazdasági rendbe beleilleszkedni. A belterjes gazdálkodás befektetést, tőkét kíván, s ezt legelőször, leggyorsabban hitelszövetkezete útján szerezheti meg a gazda. Az, hogy valakinek a gazdasági tevékenysége mennyire jövedelmező, nem csupán attól függ, hogyan gazdálkodik, hanem attól is, milyen áron tudja termelvényeit értékesíteni. Éppen ezért egyedül a hitelszövetkezet még akkor sem oldhatná meg a gazdálkodás eredményességének kérdését, ha minden hitelszövetkezet rendelkezne is akkora tőkével, amekkorát a tagok töle igényelnek. A tagok fogyasztási szükségleteinek olcsó beszerzése s a gazdasági terményeknek kedvező áron való értékesítése, esetleg feldolgozása nélkül a gazda nem fogja munkájának méltó gyümölcseit élvezni.

A gazda tevékenysége ma csupán a termelésre terjed ki, az értékesítés azonban jó részét töle teljesen idegen közvetítők kezében van, s a közvetítésből származó minden hasznot ezek élveznek. Ha a gazda a termést maga viszi a piacra, ott teljesen ki van szolgáltatva a napi felhozatal által okozott árhullámnak és főleg ha romlandó terményt (pl. gyümölcsöt) hozott eladni, kénytelen azt áron alul is eladni, mert nem akarja azt ismét haza vinni. Ha otthon a falujában adja el utazó kereskedőknek terményét, sokszor csak felét kapja meg annak az árnak, amelyet a városban elérhetett volna. Előfordul az is, hogy bizonyos időszakokban egyes termelvényekből nagy mennyiség kerül piacra, az árakat a nagy kínálat lenyomja, s a gazda mégis kénytelen piacra vinni terményét, mert kifogyott a tőkéjéből, a további gazdasági munkákhoz pénzre van szüksége, kölcsönhöz jutni nem tud. Nemcsak nálunk ilyen a helyzet. Világszerte úgy van, hogy

a szervezetlen, pénzhiányban szenvedő gazdák ki vannak szolgáltatva a kereskedelmi önzésének. Védekezésük a termelők igyekezik — szövetkezetekbe tömörülve — együttesen jelenni meg a piacon, hiszen az árak kialakulásában azé a döntő szó, akinek a kezében sok áru van, s aki azt akkor viszi piacra, mikor számára az árak a legkedvezőbbek. Ezt csinálja a nagykereskedelem is — raktárai stb. segítségével — saját érdekeinek megfelelően, s ezt igyekeznek ellen sulyozni külföldön a termelők értékesítő szövetkezetei, amelyek különösen Dániában, Finnországban, Hollandiában, Kanadában vannak elterjedve. Ezeknek a szövetkezeteknek a tagjai rendszerint kötelezik magukat arra, hogy terményeiket kizárólag a szövetkezet útján értékesítsék, a szövetkezet pedig raktározza a terményt, előleget ad rá, s akkor és olyan áron adja azt el, amint jónak látja.

Annak, hogy nálunk a szövetkezeti értékesítés kérdése — a tejszövetkezeti szervezkedésen kívül — alig ért el számbavehető eredményeket, az az oka, hogy az értékesítő szövetkezetek nagyobb igényeket támasztanak a vezetéssel szemben, mint a hitel, vagy fogyasztási szövetkezetek. Nagyobb üzleti rátermettség és tudás szükséges egy ilyen szövetkezet vezetéséhez. A másik akadály magának a gazdaközönségnek felfogásában rejlik, amely nem szereti ha beleszólnak a dolgaiba, előírják, mit és hogyan termeljen. Legnagyobb akadály azonban a megfelelő tőke hiánya, ami megakadályoz minden nagyobb kezdeményezést. A mezőgazdasági termények értékesítésére eredményesen csak olyan szövetkezeti szervezet képes, amely tőke tekintetében is független, tehát a termelők áldozatkészségére támaszkodik. Mivel a termelők ma aligha bocsáthatnának nagyobb tőkét ilyen szervezetek rendelkezésére, egyelőre kisebb, szűkebb körre kiterjedő értékesítő tevékenységet lehet csak elkezdeni. Erre eddig is néhány igen szép példa volt szövetkezeti életünkben, melyek jórészt bizományi alapon, vagy nagyon kicsi saját tőkével kezdték meg tevékenységüket s mégis jelentős hasznot biztosítottak tagjaiknak. Tojással, baromfival, lóhermaggal,

gyógynövényekkel és gyümölcseket láttunk ilyen eredményezéseket.

Azonban nemcsak azért fontos gazdáink számára, hogy a szövetkezeti értékesítés kérdéssel foglalkozzanak, mert a mai szervezetlen értékesítés mellett a gazda nem tud terményéért olyan árat elérni, hogy gazdálkodása a megérdemelt haszonnal járjon; van egy másik fontos szempont is, aminek különösen nálunk van meg a jelentősége. Nemrég mutatott rá a mezőgazdasági törvény az ország termelésének egyoldalúságára és elmaradottságára. Az ország szántóterületének háromnegyedrészét gabonaműveléssel van bevetve, az állattenyésztés, a takarmánytermelés és az ipari növények termelése azonban meglehetősen elmaradott. Igaz, hogy Erdélyre nézve kevésbé állhat fenn ez a kifogás, mert gazdálkodása belteresebb, állattenyésztése fejlettebb. Azonban meg kell vallanunk, hogy a mi gazdálkodásunk sem elég sokirányú és más európai országokhoz hasonlítva, bizony elmaradottnak tűnik fel. A gazdálkodás mennyiségének és minőségének fokozására, irányának megváltoztatására, jövedelmezőségének emelésére a helyesen megszervezett és irányított értékesítő szövetkezetek tudják a legnagyobb befolyást gyakorolni.

A mezőgazdasági termények értékesítésénél tehát kettős cél kell a szemünk előtt legyen: Jobb értékesítés biztosítása azáltal, hogy a gazdák egységesen, szervezeten jelennek meg a piacon és fenti cél érdekében az értékesítő szövetkezeteknek a termelésre is irányító befolyást kell gyakorolniuk.

Ha a gazda azt látja, hogy valamelyik terménynek néhány éven át jó ára van, igyekszik azt termelni, hogy ezzel gazdálkodását jövedelmezőbbé tegye. Egyes vidékeken az utóbbi években nagy gyümölcsfatelepitések voltak, mert azokban az években a gyümölcs jól fizetett. Másutt lóhermagot, zöldséget, répát, paprikát termelnek, mert azon a vidéken ezek a termények jól beváltak s magas árúak van. Ha értékesítő szövetkezetek biztosítanak a gazdát arról, hogy baromfiját, gyümölcsét, zöldségét, meg más terményeit jól el tudja adni, szívesen térne rá ezek termelésére. Erre Erdélyben is láttunk néhány példát. Egyik székely községünkben gyógy-növénytermelő és értékesítő szövetkezet ala-

kult. Ez a szövetkezet éveken át olyan magas áron tudta tagjainak mentáját, meg más gyógynövényeit eladni, hogy igen sokan érdekesnek tartották mentatermesztéssel foglalkozni s ezzel kis földjük jóval nagyobb hasznot adott, mintha búzával vagy kukoricával vetették volna be. Másutt egy paprikamalom szövetkezet alakult s működése nyomán sok magyar kisgazda próbálkozott meg a paprikatermeléssel. A Székelyföldön egy kenderfeldolgozó-szövetkezet meghonosította a vidék gazdái között a kendertermesztést, amivel eddig nem foglalkozhattak, mert nem lett volna hol eladni a kenderkórót. Magyarországon igen sok szövetkezet foglalkozik tojásértékesítéssel. Ezek a szövetkezetek a tojást nem darabszámra, hanem súly szerint fizetik. Ennek a következménye, hogy a gazda igyekszik jobban tojó, értékesebb fajta baromfit tartani s így a szövetkezeteknek ez a tevékenysége maga után vonja a baromfiállomány lassu faljavitását. A tej-szövetkezetek a szarvasmarha állomány javulását, a takarmánytermelés növekedését, a trágyatermelés fokozódását s ezzel a belteresebb gazdálkodást vonják maguk után. Az értékesítő szövetkezet igyekszik a gazdát rávetetni arra, hogy mit termeljen, hogyan alkalmazzodjék a piac igényeihez, de megtanítja a helyes csomagolás, válogatás, tisztítás módjaira is és megbarátkoztatja a kereskedelmi szokásokkal is.

Sokan azt mondják, hogy ma sem az idő sem a gazdasági helyzet nem alkalmas arra, hogy szövetkezeti mozgalmunkat a gazdasági élet új területeire igyekezzünk kiterjeszteni. Pedig Dánia, Finnország, s más nyugati országok szövetkezeti szervezetei is mind szegény viszonyok közt, ezer nehézség leküzdése után születtek meg és fejlődtek nagyra. A szövetkezés mindig gyengeségből ered. A magára maradt, tehetetlen ember igyekszik a hozzá hasonló sorsúak közt támogatásra, segítségre találni. Az egymásra utaltság érzése ma nagyobb népünkben, mint eddig bármikor. Károlyi Sándor grófnak, a magyar szövetkezeti mozgalom megindítójának tanítása időszerűbb, mint bármikor: A kisembereknek össze kell tenniük erőiket és önmagukat kell megmenteniük az összeomlástól, mert mástól segítséget nem várhatnak.

Vita Sándor.

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

Teljes erővel fogjunk az őszi vetéshez!

A kedvezővé fordult időjárás következtében sürgősen el kell végezni az őszi vetéseket. Ilyenkor már attól lehet tartani, hogy a nagyobb hidegek következtében a talaj megfagy és a vetést nem lehet elvégezni. Igyekeztek tehát mindenki úgy intézni gazdasági munkáit, hogy néhány nap alatt az őszi vetés a földre kerüljön. Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy a háborús helyzet következtében jövőre a búza a legkeresettebb gabonanemű lesz. Így tehát biztosan számíthatunk arra, hogy jövő évben a búzáért jó árat fognak fizetni.

Milyen szabályokat tartsunk be a baromfitoll nyerésénél?

A baromfi tollat nem becsülik kellőképpen, pedig különösen a viziszárnyasok tolla világkereskedelmi cikk. Vigyázni kell arra, hogy a baromfitoll termelésénél bizonyos szabályokat pontosan tartsunk be, mert csak abban az esetben lehet kifogástalan minőségű baromfitollat termelni. Három fontos szabályt kell betartani. Ezek a következők:

1. A baromfiól legyen mindig tiszta.

2. A levágás és tépés alkalmával vigyázzunk arra, hogy a toll minőségét ne rontsuk! Tépés alkalmával a tollat szín szerint válasszuk külön.

3. A tollat szakszerűen kell eltartani. Tehát teljesen megszáritva, szellős zsacsokban tartjuk.

Tanulságos szám.

A gyümölcs-eledelek s a gyümölcs-levek, az úgynevezett folyékony gyümölcs, nagy értékű többször méltattuk. Közöltük, hogy az orvosi tudomány megállapításai szerint télen, amikor a szervezet kevés napfényhez jut, a gyümölcs-levek éppen olyan élettani hatást fejtenek ki a szervezetben, mint a napfény. A növényi élettan kutatói ugyanis megállapították, hogy a gyümölcsben a napfény hatására a szervezetre nézve nélkülözhetetlen vitaminok és értékes tápanyagok képződnek. Ezek az anyagok nyáron csaknem minden növényi eledelben megtalálhatók, télen azonban hiányuk miatt az emberi szervezet sokat szenved. Ennek a hiánynak a pótlására kiválóan alkalmas a gyümölcslé. Ezen a téren a nyugati államok már régóta hatékony propagandát fejtenek ki és pedig nagy sikerrel. Az Északameri-

kai Egyesült Államok számbavatalának kimutatása szerint az amerikai fogyasztó közönség egy év alatt 500 millió liternél több gyümölcslevet fogyasztott el. Megjegyezzük, hogy Amerikában a gyümölcslevekhez számítják a paradicsom-levet is. A gyümölcsök között az almalevet. Az almából készült folyékony gyümölcsöt szeretik leginkább az amerikaiak. Az almale mellett igen keresett a déligyümölcsökből készült gyümölcslé.

Az 500 millió liter folyékony gyümölcs óriási mennyisége figyelmeztesse olvasóinkat arra, hogy most, amikor a gyümölcsfákat legjobban lehet ültetni, minden arra alkalmas helyet telepítsenek be gyümölcsfával!

Védjük a fagyoktól a répát!

A répa betakarítással a gazdák mindenütt megkéstek. A késés oka az ige állatok hiányán kívül a kedvezőtlen időjárás volt. A késésből eddig nem származott kár, ha azonban nagyobb hidegek köszöntenek be, a répa megfagy és nem lehet eltartani. Ezért a kistesdett répát, ha fagytól lehet tartani, este borítsuk be jól répalevelekkel s ha nagyobb fagytól félünk, hordjunk a répára szalmát.

Tapasztalt és tanult gazda termését meghatározhatja.

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas, számos magyarázó képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többbe kerül!

Megrendelhető a Magyar Nép kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

GAZDATUDOMÁNY

Igyekeztek mindeklí mielőbb beszerezni a

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Piac

Koronatanács foglalkozott a drágaság kérdésével.

A Cotroceni-i királyi palotában, Őfelsége II. Károly király magas elnöklete alatt koronatanácsot tartottak. A koronatanácsot tartottak. A koronatanács azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy milyen módon lehetne a piacon az ár uzsorát lefőrní? A megbeszélésen Argetoianu miniszterelnökön kívül

részvett a kormány több tagja. Argetoianu miniszterelnök ismertette az intézkedéseket, amelyeket a kormány a drágaság letörésére tett. A miniszterelnök kijelentette, hogy november végére a gazdasági élet visszatér a rendes kerékvágásba, addig is a kormány gondoskodik arról, hogy az elsőrendű élelmicikkek ára ne dráguljon.

Negyven lejes sertésárak!

A hizott sertés ára a legtöbb piacon élsúlyban kilónként

megaladja a 35 lejt. Nagyon sok helyen 40 lejt adnak a hizott disznó kilójáért.

Hogyan fizetik a bort az ecet és szeszgyárak?

Az ecet és borszeszgyárak megállapították a bor átvételi árát. A nemes borokért minőség szerint 5—10 lejt fizetnek literenként.

Terményárak a Bánátban.

Búza 420—430, zab 380, kukorica 370 lej mázsánként.

IPAR

Hasznos elmélkedés.

Habár az őszi időjárás nem volt valami kedvező a gazdákra nézve, immár haszontalan dolog volna ezen elmélkedni és bosszankodni, mert az idő eljárt s maholnap itt a tél. Az ős vége felé jár már, amikor a többi mezőgazdasági eszközök után pihenőre tér az eke, meg a borona is. És legvégül kevés pihenőhöz jut az ember is, mert a földeken nem dolgozhatnak. A tavasz messze van még, van min gondolkozni egyen-máson, hogy jobban teljék az idő.

— Hi, be esuda jól ismerik a mi sorsunkat ezek a városi nadrágosok, — kapja fel a fejét János bá ujságolvasás közben — be esuda jól ismerik...

Igen, ismerjük! Különösen az a nemzedék, amely faluról került fel városra. Itt élünk, de félszemünk most is a falura szegezve s lelkünknek jobbik fele is még mindig falun van. Szeretnénk segíteni a falun, ha mással nem adatott meg segíteni, tanácsal, amelyen érdemes gondolkozni ezeken a tél felé hajló esteken...

Vegye számba életlehetőségeit a falusi gazdálkodó család. Mindenek előtt gyermekei jövője lebegjen szeme előtt. Mérje fel a földet még életében, hogy tisztában legyen azzal, hány gyermekének tud majd a barázda kenyeret adni?... Kettőnek vagy talán háromnak? Rendben van. Ez a két vagy három fiu fogja meg majd akkor erősen az eke szarvát és szántsa tovább ősei földjét. De a negyedik vagy ötödik nézzen más vidék felé, más életlehetőség felé. Tanuljon mesterséget! Hiszen láthatja, hogy milyen másképp megy sora például egy falujában dolgozó szücsnek, vagy csizmadiának, vagy kovács-

nak, meg kerekesnek. Mindenesetre sokkal jobban, mint az egy-két holdas gazdának s hányan vannak, akiknek csupán ennyi jutott az apai örökségből?...

Nemrégiben egy kisebb városban voltam hosszabb ideig. Többségi népek lakták, de iparosai magyarok voltak. Majd mindegyik. Magyar volt a kalapos mester, a kovács, a cipész, a borbély, a szitakötő, a lakatos és gépkocsijavitó, valamennyien magyarok. Mit tagadjam, ez kissé meg is lepett. De ami méginkább meglepett az volt, hogy egyiküknek sem volt magyar tanulójuk, magyar inasuk. Valamennyiöknek nagyszerűen menő műhelyük volt és valamennyien elszomorodva ujságolták, hogy nem kaptak magyar inasgyereket. Volt, aki már ujságban is hirdette, hogy felvenne egy-két tanuló, de jelentkező nem akadt még véletlenül sem. Ugyanezeket mondta a helyzetről egy ott élő fiatal pap is, akinek minden vágya az volna, ha utánpótlást tudna biztosítani e kis vidéki város magyar ipara számára. Órákon át elbeszélgettünk azokon a lehetőségeken, amelyek itt kínálkoznak. A lehetőségek nem nagyok, de biztosabbak mindennél, mert biztos kenyeret adnak. Az ipari pályához bizonyos tudás kell, de aki ezt megszerzi, senki el nem rabolhatja tőle. A mi fiainkban valamilyen megmagyarázhatatlan okból még mindig él valami irtózás féle az ipari pályától. Pedig kár. Igaz az a mondás, hogy ahol a pénz, ott a hatalom. Az ipari pályán még mindig lehetőség van pénzszerzésre, s így ha hatalmat nem is, de kenyeret biztosít s ez mindennél nagyobb hatalom.

—ó. —s.

Művelődési mozgalmak.

Bethlen Gábor.

Ezelőtt 310 esztendővel, 1629 november 15-én délelőtt szomorú jelenet játszódott le a gyulafehérvári fejedelmi palota egy kisebb szobájában. Az egész palotában kísérteties csend volt. Az apródok és alabárdos vitézek lábujjhegyen jártak és egymással csak suttogva beszéltek, nem akarták zavarni a beteg fejedelmet, a nagy Bethlen Gábort, aki a palota egyik szobájában haláltusáját vívta.

A fejedelem ágyában feküdve már egészen el volt gyöngyülve. Zihálva lélegzett s a magas homlok alatti szemek megtört fénynyel néztek révedezve a szobában lévőkre. Nagy feje hátra hanyatlott, álla és arcának fehér színe alig látszott a már szinte egészen őszbeborult dús szakállá alatt. Az ágy mellett állott udvari orvosa, aki a nagy fejedelem betegsége ellen több mint negyven féle orvossággal is próbálkozott. A szobában volt a fejedelem felesége, Brandenburgi Katalin is, valamint egy református lelkész és Bethlen pár bizalmas embere. Valamennyien mély fájdalommal nézték a fejedelem szenvedéseit. Bethlen Gábor már nem tudott beszélni. Csak szemei lobbantak néha egyet-egyét, mint a méceses, mielőtt végleg kialszik. Egyszer látszott rajta, hogy mondani akar valamit. Odahajoltak az ágya fölé és megértették utolsó kívánságát, melyet szemével és kézmutatással fejezett ki: papírost és tollat kért. És a jelenlévők bámulva nézték, amint reszkető kezével két sort írt a papírra s aztán kiejtette kezéből az írőszerszámot. Kézbevétték a fejedelem által elejtett papírt s íme azon e bibliai szavak voltak: *„Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Senki nincsen bizonyára, bizonyára nincsen.”* Alig olvasták el a jelenlévők Bethlen Gábor utolsó szavait, mikor a beteg fejedelem szíve megszűnt dobogni. Éppen 11 óra volt, az Ur Jézus Krisztus születésének 1629-ik esztendejében, ezelőtt 310 esztendővel.

A fejedelem halálhíre hamar végig futott szép Erdélyországon. A szegény emberek, a jövő titkait firkászó magyarok, sőt még a nehezen szerető szászok is szomoruan sóhajtottak fel: Meghalt Bethlen Gábor, vajjon mi lesz velünk? Visszaemlékeztek Bethlen 16 éves uralkodására s megrémültek arra a gondolatra, hogy megint visszasülyednek oda, hol az ő uralkodása előtt vergődtek.

Mert bizony Bethlen Gábor különlegesen nagy és tehetséges fejedelem volt, kinek uralkodása alatt Erdélyország ugyancsak felvirágozott. Egy romokban heverő, pusztu-

lásnak indult országot talált, mikor fejedelemnek választották — s halálakor egy boldog és tekintélyes ország maradt utódjára.

Hogyan tudott Bethlen Gábor 16 év alatt egy tönkrement országot felvirágoztatni? Hittel, tehetséges vezetéssel, kitartással és bölcs uralkodással. Kortársai között kevés hozzá hasonló tehetséges ember volt; a középeurópai uralkodók mindenikét felülmulatott ember- és helyzetismeretében és óvatos, bölcs magatartásában.

Uralkodása előtt neki is, Erdélyországnak is nehéz sorsa volt. Mint árva gyermek nőtt fel egy csiki nagybátyjánál, akivel székely édesanyja révén tartott rokonságot. Később a gyulafehérvári fejedelmi udvarba került. Láta Erdélyország nyomorúságát, átszenvedte az osztrák uralom elnyomását. Keserű lélekkel nézte erdélyi véreinek megkínóztatását, mikor Basta osztrák tábornok kiküldte katonáit a magyarok felakasztására. Néha a katonák annyi embert kivégeztek, hogy öllel vitték a kötelet az elítéltek számára. Mikor Báthory Gábor lett a fejedelem, úgy látszott, mintha az országra jobb napok virradnának. De az emberek csakhamar észrevették, hogy Báthory féktelen zsarnok, aki magára haragította a románokat, törököket, és az országot a romlás szélére juttatta. Végül saját katonái ölték meg s akkor 1613-ban Bethlen Gábort választották meg fejedelemnek.

Bethlen Gábor először is a békességet állította helyre az országban. Kibékült a szászokkal és románokkal s jó viszonyt teremtett a törökökkel. Így az országot megkímélte idegen ellenség betörésétől és pusztításától. Majd a pénzügyeket hozta rendbe. Újjáépítette az elpusztult falvakat és városokat. Egészen átépítette Gyulafehérvárt, ahol a fejedelmi udvar volt. Pár esztendő alatt Erdélyország képe megváltozott. Az emberek élete visszatért a rendes kerékvágásba. Csend és békesség honolt a kis Erdélyországban, holtott ugyanakkor Európa legtöbb országában nagy háborúk és vérengzések voltak.

Az így megerősödött Erdély Bethlen Gábor idejében tekintélyes szerepet játszott Európa életében. Ekkor folyt egy nagy európai háború, melyben a franciák angolok, svédok harcoltak a német Habsburg uralkodó ellen. Bethlen Gábor az angolok és franciák szövetségese volt. Háromszor fogott fegyvert és mindannyiszor dicsőséget, területet és nagyobb hatalmat szerzett Erdélyországnak. Akik ismerték sikereinek jelentőségét, méltán gyászolták e nagy fejedelem halálát.

Mulattató

URAM MARADJ VELÜNK...

*Mi lesz velünk, ha elfutott a nyár?
Mi lesz velünk, ha ősziünk is lejár?
Ha nem marad, csak a rideg telünk...
Uram, mi lesz velünk?*

*Mi lesz velünk, ha elfogy a sugár?
A nap lemegy és a sötét beáll.
Ha ránk borul örök, vak éjjelünk:
Uram, mi lesz velünk?*

*Mi lesz, ha a világból kifogyunk?
S a koporsó lesz összes birtokunk.
Ha már nem élünk és nem érezzük:
Uram, mi lesz velünk?*

*... Tied a tél Uram, s tied a nyár.
Te vagy az élet és te a halál.
A változások rendje mit nekünk?
Csak Te maradj velünk!*

Szabolcska Mihály.

A vén betyár bosszúja.

Öreg Povázsai betyár volt valaha, — csehelő — amíg az ina birta, de már csak úgy téblábolt a világon, mint az ürge, mikor a likából kiöntik, — mióta megvénült...

Mikor fölszántották a pusztát, elfogyott a mező, — mezővel a falka, — Povázsai is kikopott a betyárságból... Maradt vagy harminc anyabirkája, azokkal lopatta a másét, — s a tetejébe megnősült...

Magához valót vett... Mert aminő a madár, olyan a szólása. Egy csárda kiszolgáló menyecskejét vette el.

No, nem volt már szerfölött virgonc menyecske, — de inni, azt tudott...

Öreg Povázsai, akár a vén róka, kiasott egy partot a Gózon István rekettyésébe, oszt birkástól oda telepedett.

Nyárfaágas tartotta a hirtelen szállás födelét. A fedélfákat is úgy lopkodta össze az új házra, a vén betyár... És földdel behányt kukoricaszárból volt a putri födele...

Ezermester volt Povázsai... Télen át teknőt, dagasztólábat, egérfogót, élesztőszáritót, meg csikvarsát szerkesztett, hogy legyen az árát minek elinni... Nyáron meg a menyecske állt helyt: szappangyökeret ázott, kamillát, papsajtot, keserűfüvet gyűjtött, — hogy meg ne szomjazzanak...

Nem is volt hiba sehol... Éltek, mint

két vén bagoly... És nem volt nagyobb öröm a Noé bárkájában, mikor a kis galamb a szárában ágat hozott, mint a Povázsai putriban, mikor a pintes üveg az asztalra került.

Minden bajuk a birka körül volt, amit az öreg csak lopva füveltetetett, mert nem volt legelője.

Egyszer harmatos hajnalon, a Jobbadán Péter őszi vetésén szalajtották őket, — de vesztőre... Mert észrevette Jobbadán és jött — duplapuskával.

Első dolga volt a heveskedő pulikutyát agyonlőni, aztán nekifordult Povázsainak:

— Hát te vén gazember, hogy mered a vetésem bitangoltatni?

— Nem teszek én kárt, az Isten is áldja meg gazduramat!

— Tész vagy nem tész, ösmered, hogy szól a regula: tíz birkád ára bánja a büntétpénzt!...

— Ösmerjen Istent!...

Addig-addig, hogy megegyeztek!...

— Ide hallgass: nem jelentelek föl, de ott azt a fekete bárányt reggel jókor elhozod!...

— Elviszem, gazduram.

— A nevem napja lesz!... Hazajön minden gyerekem. Te főzöd meg, mint híres birkaszakács ebédre azt a feketét.

— Értöm!...

*

Másnap jelentkezett povázsai és kirázta egy zsákból a megnyúzott fekete ürüt...

— Ehol van, gazduram!...

— Hát a bőre?

— Csak husban egyeztünk meg...

— Én máskép emlékszem!...

— Én nem!...

— Nohát csak csináld meg, vén baromia, de olyan legyen ám, hogy minden újunkat megnyaljuk utána!...

— Nem kell aggózkodni!...

*

Povázsai leszurta a szolgafát, bográcsot függesztett, tüzet rakott, hagymát piritott, aztán föltette a húst és kavarintott olyan kiváló birkapaprikást, hogy az egész Jobbadán nemzetség megszopta utána az ujját...

*

Másnap megyen Jobbadán a városba, csak egy puska nélkül...

Povázsai meg ott legelteti a birkát, az országút melletti árokban.

Megáll Jobadán:

— Te Povázsai!... Ide hallgass, ember! Hiszen a fekete bárány ott legel a többi között!...

— Hát csakis! Nem tom méne legelni? Egyébb dolga sincs!

— Hát nem azt hoztad el?

— Ha bolond lettem volna!

— Hát melviket?

— Ahun e!... Hát egyiket se!... Nincs ennéköm ajándékozgatni való bárányom senki részére!

— Hát?... Mit étettél meg velünk tegnap a nevemnapján?

— Hát ha mindönáron tudni akarja, azt

is megmondhatom: azt a pulikutyát, akit tegnap agyonlőtt!...

Jobbadánál elkezdett forogni a világ a szemei kifordultak és nagyokat nyeldesve ült le az árokpartra...

Szalay László.

Apróságok • Adomák

Hogyan tájékozódnak a katonai repülőgépek?

A katonai repülőgépek csak akkor tudják a kitűzött hadicélt elérni, ha hajszálpontosan tudnak a térben tájékozódni. A repülőgép nagyon sokszor sötétben és ködben kell, hogy tájékozódjék. Ez is lehetséges, mégpedig rádió felszerelés segítségével. A repülőgép rádió berendezése nagyon bonyolult, mert sokoldalú feladatot kell betöltenie. Egy hadirepülőgép rádió berendezése a következő részekből áll: antenna, a beszélgetések lebonyolítására és az időjárás-jelentés felvételére, keretantenna vagy irányítóantenna, amelyik a repülőgép irányítására szolgál, leadó- és felvevőkészülék, továbbá a készülékek — főleg az irányító berendezés — kezeléséhez szükséges szerkezet. Ez utóbbin van elhelyezve a fejhallgató is, ahol a pilóta a repülőtér közelében a pont, illetve vonaljelet állandóan hallja. Ebből tudja azután meg, hogy a helyes irányba repül-e? A keretantenna irányítása egy egész pontos, 300 fokra beosztott tárcsával történik. Természetesen a rádióberendezéshez tartoznak még az akkumulátorok is, amelyek a szükséges áramot szolgáltatják. A repülőgépen különleges berendezések vannak az ellenséges célpontok távolságának és sebességének a megállapítására. Ugyancsak különleges műszerek segítségével történik a

célpont kijelölése és a bombák ledobása. Nagyszerű fényképezőgépek segítségével a katonai repülőgép mindent le tud fényképezni, sőt olyan érzékeny lemezeket és filmeket használnak, hogy a ködön át is lehet fényképfelvételeket elkészíteni. Az elmondottak csak vázlatos képet adnak arról a bonyolult és drága berendezésről, amely lehetővé tette, hogy a repülőgépek hadi célokat szolgáljanak.

Mennyi élelmiszert fogyaszt a német hadsereg?

A háború legnehezebb feladatai közé tartozik a nagy hadseregek élelmezése. Példaképpen előadjuk, hogy a fegyverben levő német haderő élelmezésére naponta 1100 vasúti kocsi rakományt kitevő élelmet használnak fel. Németország területén tehát 25—30 tehervonat állandóan a katonaságnak szállít élelmiszereket.

Röntgen-sugárral vizsgálják a drágakő bányászokat.

A délamerikai Murzo városka környékén fekszenek a világ leggazdagabb smaragd bányái. A smaragd zöldszinű drágakő, amely a gyémánthoz hasonló értékű. A bányában indiánok és szerencsének dolgoznak, mert fehérember nem bírná ki a rettenetes hőséget, amely a bányában uralkodik. A bányamunkásokat gépfegyveres őrség őrzi. Mielőtt a munkások a telepet elhagynák, röntgensugárral világítják át őket. Ha valamelyik munkás átvilágítása után a ve-

títő ernyőn sötét pontok jelennek meg, ez annak a jele, hogy drágakövet nyelt le. Az ilyen munkásokat nem engedik ki a telepről, hanem a telep területén levő kórházban megoperálják őket és kiszedik gyomrúkból, vagy beleikből a drágakövet. Érdekes, hogy a bányatelep területén levő baromfiakat is ellenőrzik, mert kiderült, hogy a baromfiak nagyon sok drágakövet nyelnek le kapargálás közben.

Poruljárt zsebmetsző.

Varsóban a villamos vonaton történt az alábbi mulatságos eset. Egy zsebmetsző abban a hitben, hogy szomszédja zsebében kövér pénzerszény van, ellopta az erszénynek gondolt tárgyat. Közben a zsákmányolt csomagocska kinyílt és egész sereg fehér egér futott szét a villamos kocsiban. Az egyik egér meg is harapta a zsebmetsző ujját, mire ez elkiáltotta magát. Így sikerült lefartóztatni.

Autósok egymás között.

— Nagyon izgalmas utazásom volt, sok minden mentem keresztül. Na, és Ön? Hogyan utazott?

— Én is sok minden mentem keresztül, — feleli a másodikkal autós. — Négy csirkét, három tyukot, egy libát és egy rucát gázoltam el.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorúlnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetniük kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt), könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre válaszolunk amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

A. L. A növénynemesítők valóban kitenyésztették az élőlő búzát. Nálunk azonban magját még nem lehet kapni. Egyelőre kevés helyen foglalkoznak nagyban való termelésével. Megnyugtató, hogy mi minden eseményt figyelemmel kísérünk ami gazdasági és tudományos téren történik. Az élőlő búzáról is volt tudomásunk, de mivel annak egyelőre nincsen gyakorlati jelentősége, nem foglalkoztunk a kérdéssel.

K. J. A törvény értelmében csak azok a kertészek tartoznak biztosításra, akik város területén foglalkoznak kertészettel. (Üzletszerűleg eladás végett termelnek.) Ha Önök is ilyen értelemben foglalkoznak kertészettel és iparszerűleg üzik, akkor kötelezve vannak a bejelentésre, míg ellen esetben nem kell belépniük a betegségyűzőbe.

N. K. A kivénült lucernását fűmag felülvetésével nagyon jól átalakíthatja állandó kaszálóvá vagy legelővé. Ha a lucernás nincs elgyomosodva, főképpen pedig ninösen perje benne, alapos boronálás után elvetheti a fűmagot és utána hengerelje meg. Felülvetésre használjon francia perjét, réti perjét, esetleg csomós ebirt. Az említett fűféléket keverheti is.

Idegesek emberek

hamar hálnak meg!
Észlelte Ön már a közelgő idegkimerültség jeleinek valamelyikét?

Könnyű ingerlékenység, lehangoltság, remegés a tagokban, nyugtalanság, szívdobogás, szédülés, féltékenység, álmatlanság, rossz álmok, érzéketlenség egyes testrészekben, ijedés, inzulini ingerlékenység zajok, illatok miatt, vágyakozás kábítószerek, dohány, alkohol, tea, vagy kávé után, szempillarebbenés, vagy káprázás, vértódulások, elfogódás, szeszélyesség, az agy, vagy a beszéd rendszertelensége, különleges vágyódások, vagy idegenkedés. Amennyiben az idegesség ezen ismertető jelei közül valamelyik erősebben, vagy többen egyszerre jelentkeznek,

nygy idegrendszere erősen meg van gyengülve

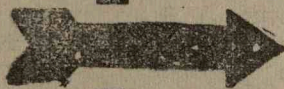
és megerősítésre, illetve kezelésre szorul. Ne hagyja tehát ezt így tovább menni, mert esetleg komolyabb bajok, mint elmeavár, félrebeszélés és öntudatlan cselekvés lehetnek a következményei és nemsokára ráá következnek a test összeroppanása és a korai elhalálozás. Egészen mindegy, honnan származik az Ön idegessége. Én felkérem arra, hogy írjon nekem. Én hajlandó vagyok Önnek gratis és portómentesen egy egyszerű metódussal szolgálni,

mely az Ön részére kellemes meglepetés lesz. Ön valószínű, már sok pénzt adott ki különböző szerekre és legjobb esetben ezekkel csak egy átmeneti javulást érhetett el. Én biztosítom Önt, hogy én a helyes metódust az ideggyengeség leküzdésére ismerem.

Ezen metódus javulást idéz elő a hangulatában, életörömben, energia és munkakedvében.

Már többen közölték velem, hogy módszerem után mintha újonnan születtek volna, úgy érzik magukat. — Ezt igazolják orvosi elismerő levelek is. És Önnek csak egy levelezőlapjába kerül. — Én küldök Önnek egy tanulságos könyvet teljesen díjmentesen.

Ha nem írna azonnal, akkor őrizze meg a hirdetésit!

Postasammeltelle:

Ernst Pasternack, Berlin, SO.
Michaëkirchplatz 13. Abt. 704.

Sz. G. A tücsök kiirtását a következő módon végezzük: 2 rész boraxot 1 rész liszttel és 1 rész cukorral keverünk össze. A keveréket papírra elosztva arra a helyre rakjuk ki, ahol a tücsök tartózkodik. A tücsök a lisztet és cukorport nagyon szereti és a kitett csalétket megeszi. A csalétkben levő borax megöli a tücsköt.

O. R. A márványt oltott mész és szannan-oldat keverékével

tisztíthatja. Az eljárás a következő: az említett keveréket a tisztítandó helyre ecsettel felkeni és 24 óráig rajta hagyja. Azután langyos, szappanos vízzel lemossa és tiszta vízzel öblíti.

Ha attól tart, hogy a márvány fényét elveszíti, leghelyesebb, ha a foltot langyos szappanos vízzel próbálja eltüntetni. Maró folyadékok foltjait házilag nem lehet eltüntetni.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizelőkért:

F. F. Gyergyóújfalva, V. L. Lázárfalva, D. A. Csehétfalva, D. M. Krizba, I. D. Beneád, K. F. Torontálkeresztes, T. B. Végvár, L.-né Erthatvan.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Amint előző számainkban közöltük, megbizottaink felkeresik azon előfizetőinket, akik hátrálékban vannak, hogy az előfizetési hátrálékukat tőlük felvegyék. Ezen megbizottaink közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyének azon részeit látogatja meg, ahol utóbbi időben nem volt. Kováts Endre Szilágymegyének zilahi, szilágycsehi és krasznai járásában levő előfizetőinket keresi fel. Török István Kisküküllővármegyében levő hátrálékos előfizetőinket keresi fel. — Tóth Imre tovább folytatja Krassó-, Szörény és Temes megyében munkáját. Felkérjük azon előfizetőinket, akik még nem rendezték folyó év végéig szóló hátrálékaikat, szíveskedjenek megbizottainknak szabályszerű nyugta ellenében kifizetni. Azon előfizetőinket, akikhez ez alkalommal nem küldhetünk megbizottakat, felkérjük, hogy a lap-példányaikhoz mellékeljék és kitöltött postautalvány felhasználásával küldjék be az ott feltüntetett összeget.

Cimváltoztató előfizetőinkhez! Felkérjük azon előfizetőinket, akik címet változtatnak és egyik községből vagy városból másikká költöznek át, szíveskedjenek nemcsak az új lakhelyüket, hanem a régit is közölni velünk, mert enélkül a címváltoztatást nem lehet keresztülvinni. Ezt azért tartottuk szükségesnek közölni, mert utóbbi időben elég gyakran előfordult, hogy a címjavítást kérő előfizetők csak az új lakhelyüket közölték, ez részünkre szükségessé tette, hogy lev. lapon kérdezzük meg a régi lakhelyet is.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: M. F. Érszakácsi 155, B. J. Nagybánya 155, dr. B.

B. Torda 150, V. L. F. Piskolt 305, Ip. Olv. Egylet Zilah 150 (r. 1940-re), I. F. Vargyas 300, ifj. F. J. és G. L. Kisiratos 155—155, Cs. I. Hegyközszentimre 155, id. Z. I. Micske 155, id. N. Á. Sitér 155, Sz. G. Biharvajda 150, Gy. F. Csikszentimre 175, Cs. I. Gelence 330 (kérese szerint elintézve), Z. A. Kézdiszentkereszt 155, N. Gy. Szárazajta 85, B. A. Iszló 155, E. A. Tancs 155, B. A. Magyarsáros 155, M. A. Érszakácsi 155, G. R. B. Kémer 155, V. A. Piskolt 155, K. Gy. L. Selymesilova 155, K. J. Szilágysámsond 305, M. M. és Gr. B. K. Zsibó 155—155, R. J. Gilád 150, Sz. J. Zilah 155, K. L. Bogdand 305, L. J. Piskolt 130, G. F. Ujnómet 300, ifj. U. Zs. Mikola 155, K. M. Lázári 143, M. M. Hosszumező 155, K. A. Nyárad-szereda 155, M. J. Magyarsáros 155, Sz. J. Örvénd 155, T. M. Marosilye 155, H. I. Arad 155, V. K. Feketegyarmat 155, B. K. Erdő-hegy 155, B. F.-né Kisiratos 55, D. I. Kispereg 135, M. S. Magyarpécska 155, O. P. Nagyvarjas 130, P. S. Székudvar 143, B. L. Szentleányfalva 55, Sz. S. és V. J. Vadász 155—155, B. J. Magyarremete 155, K. I. Székudvar 85, B. J. Csikszentmárton 305, M. L. Felsőcsernáton 155, T. Gy.-né Abosgálfalva 150, id. V. I. Bonyha 85, Á. G. Maroscapó 155, K. J. Érendréd 150, id. Sz. P. és Sz. L. Szilágybajos 191—191, M. R. Piskolt 155, özv. M. S.-né Szi-Mezőterem 889, K. Zs. Tasnád-889 Mezőterem, K. Zs. Tasnád-szántó 150, A. G. Krasznaréce 155, M. I. Valkány 150, K. M. Mezőterem 155, Hangya Siklód 150, R. J.-né Bethlen 150, R. A. Nagylak, 85, G. J. Magyarpécska 155, N. L. L. Székelyhodos 150, Sz. L. Malomfalva 155, Sz. I. Kisiratos (r. 1939. dec. 31-ig).

A Maginot-vonal őse. Kétezer-száz évvel ezelőtt épült meg az első Nagy Kinai Fal, amely 2450 km. hosszúságban védte meg a kínai birodalmat a barbárok ellen. A falon keresztül azonban végtelenül hosszú ut vezetett Európa felé, az ugynevezett Selyemút, amelynek regényes múltját tárja fel érdekes képanyag kíséretében Tolnai Világlapjának legújabb száma.

Apróhirdetése

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 30 lej. Állásikeresők részére 20 szó 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak portó beküldése esetén továbbíthatunk. Ugyisint az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékel, vagy bélyegben küldik be a portóköltséget.

Januárra kerestetik pincekezelésben, szőlő- és gyümölcstermesztésben szakképzettséggel és gyakorlattal bíró egyén, továbbá egy mezőgazdasági, lehetőleg erdőkezeléshez is értő ispán. Bizonyítvány másolatok igény megjelöléssel küldendők: Degenfeld gazdaság, Arduşat—Erdőszáda, jud. Satumare.

Kertészt keresek, ki a virág- és veteménykertészethez ért. Bánffy Dániel gazdasága, Ciuguzel—Fugad, p. u. Aiud, jud. Alba.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató: dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár
Serv. Cenş. C. VI. A. Bun de imprimat.

Szőlőoltványokat

amerikai sima és gyökeres vesszőket szállít a legjobb fafajokban és legjobb minőségben

Ambrosi, Fischer és Társai
Aiud, Jud. Alba.

Helyes öltözködés.

A régi, szép falusi ruházatkodás sehol sem szűnt meg olyan nagy mértékben, mint Fürtösmészék falvaiban. Örölnünk kell, hogy egyes községek ifjai újra magyaros díszítésű

ruhákba kívánnak öltözni. Felső képünk a háromszék-megyei Kálnok község kedves, szép lányait ábrázolja magyaros díszítésű öltözetben. Másik képünk az udvarhelyszéki Fürtösmartonos derék ifjuságát mutatja az ősi székely ruhában.

Az anyaország hívó szava.

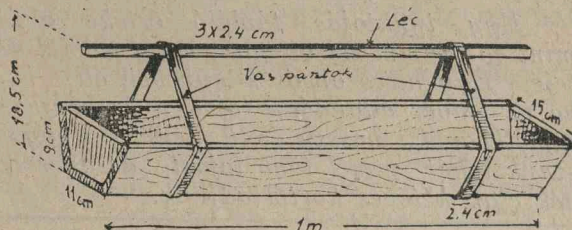
Hitler sok meglepetést szerzett már a világnak. Méltán sorozhatjuk a legnagyobbak közé Hitlernek azt a gondolatát, hogy a külföldön elszórtan élő németeket visszatelepíti a német birodalomba. A gondolatot gyorsan tettek követték, a Balti-tenger partjáról már meg is kezdődött a németek hazaszállítása. De Középeurópában és a Duna-medencében is alig van ország, ahol németek tekintélyes számban ne élnek. Ha ezeket mind hazatelepítik, az országok népességi képe nagyon megváltozik. Abban minden esetre igaza van Hitlernek, hogy a kisebbségi kérdést ilyen uton lehet legjobban megoldani. Ha egy országban nincsenek kisebbségek, akkor nincs kisebbségi kérdés, soké viszálynak, elégedetlenségnek szűnik meg az oka. Képünk német csoportot ábrázol, amelynek tagjai Lettországból érkeztek meg az anyaországba.

Tanuld meg!

Hogyan takarékoskodjunk a takarmánnyal a baromfiudvarban?

A baromfiudvarban nagyon sok takarmány pazarlodik el azért, hogy nem használunk célszerű vályut. Képünkön ügyesen szerkesztett baromfi vályut mutatunk be. Amint látjuk a vályu tetején végig húzódó lécs megakadályozza a baromfiakat abban, hogy a vályuba belelépjenek és az eleséget kiszorják. Hasonló, de nagyobb mé-

retű vályut alkalmazhatunk a disznók etetésénél. A képen látható méretek alapján könnyen el lehet készíteni a célszerű etetővályut.

Borostás a vén föld arca,
Zöldes pelyhek ülnek rajta.
Boldog szívben új nevelés:
Itt a gyenge, kelő vetés.

Vigyázz magadra!

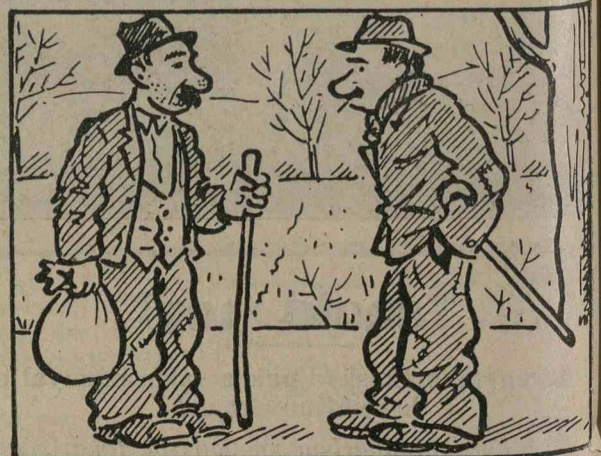
Méreg van sok orvosságba'
Hol gyermek van, tartsd elzárva!

Értékes eledel a tojás!

Egy tyuktojás tápláló értéke annyi, mint 40 gramm zsiros húsé, vagy másfél deci tejé. Egy híres orvos könyvében áll, hogy ha az ember állandóan tojással és kenyérral táplálkoznék, hosszú életű lenne. Fogyaszszunk tehát minél több tojást, de gyermeknek csak kétéves kortól adjunk.

Különbséget kell tenni kis és nagy tojás között. Ha levesbe, töltelékbe használjuk, akkor mindig kis tojást válasszunk. Egy tyuktojás nagysága 4–7 dekagramm között változik. A tojás frissességéről legkönnyebben úgy győződhetünk meg, ha megrázzuk. Ha kotyogó hangot ad, nem friss. Feltörésnél ügyeljünk arra, hogy egyik, esetleg rossz tojás, el ne rontsa a másikat. Ennek elkerülésére legjobb, ha egy csésze fölött ütjük fel sorra a tojásokat s csak akkor öntjük a többihez, vagy az elkészítendő ételbe, ha jóságáról meggyőződünk. A romlott tojás büzös, színe zavaros. Megrepedt tojásból is készíthetünk kemény vagy lágy tojást is, ha a repedést bezsirozzuk és a főzővizbe sót teszünk. Fagykár ellen a tojást újságpapírral csomagoljuk.

Hol az igazság?

— Cudar világ ez, pajtás! Az ember nem kap alkalmazást, amíg jó ruhája nincs.
— Ez igaz. De jó ruhát sem kap, ha alkalmazása nincs.